

studii *Jos. Burjanka*, *J-ova Káta Kabanová* a *Ostrovského Bouře*, dále práci *Theodory Strakové* na thema *J-ovy operní náměty a torsa a stat Otakara Sourka O některých janáčkových problémech edičních*. Oddíl dokumentů přináší dosud nepublikovanou korespondenci L. J. s O. Hostinským (Jiří Vysloužil), na závěr publikace je otištěna zpráva *Theodory Strakové, Památky na Leoše Janáčka*.

Sborník je dalším obohacením naší janáčkovské literatury. Bylo by si však přát, aby nám vyrostlo monumentální dílo o životě a tvorbě Janáčkově, neboť vedle nedokončené práce Helfertovy (Leoš Janáček I. V poutech tradice, Brno 1939) a řady dílčích studií nemáme v naší české musikologické literatuře o Janáčkově žádný souhrnný spis. *Musikologie. Svazek 4. Řídi Jan Racek* a red. kruh. SNKLHU, Praha 1955. Čísl. str. 338.

Čtvrtý svazek *Musikologie* je tematicky nesourodý. Nalezneme zde práci *Fr. Bartoše* *Ke geni Smetanovy Prodané nevěsty*, studii *Ivana Vojtěcha*, *O dosavadní tvorbě Vladimíra Sommera I., Karla Janěčka* *Současné problémy harmonické a jejich řešení*, *F. Pujmana* přispěl statí značně essayistického rázu *Hra zpívaná a tvorba lidová* — a konečně jsou z větších studií uvedeny práce z oboru hudebního folkloru (*J. Racek*, *K práci na nápevném katalogu lidových písní a K. Vetterl*, *K otázkám katalogisace nápevů lidových písní*). V dokumentech je Seznam skladeb a článků *Václava Dobiáše* (*M. Ladmanová*), *Korespondence Jana Heřmana s Adolfem Mikešem* (*V. J. Sýkora*) a článek *J. Vysloužila*, *Z korespondence k Janáčkově hudebně folkloristické činnosti*. Zprávy přináší *Rackovu stat K padesátinám prof. dr. Mirko Očádlíka*, *souhrny o práci hudeb. hist. oddělení Moravského musea v Brně* (*Th. Straková*), *Národního musea v Praze* (*A. Buchner*), *Musea B. Smetany 1952—1953* (*A. Waisar*) a shrnutí *Na závěr činnosti Společnosti Bedřicha Smetany* (*A. Waisar*). Důležitý je *Bibliografický přehled knižní literatury o hudbě za léta 1949—1953* (*O. Fric*).
Rudolf Pečman

Helfertovy Základy hudební výchovy. *Vladimír Helfert: Základy hudební výchovy na nehuděbních školách. Knižnice pro další vzdělání učitelů „Na pomoc učitelů“. Redigoval, předmluvu napsal a bibliografii hudební výchovy sestavil Bohumír Štědroň. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1956, II. vyd. Čísl. str. 73. Náklad 4400 výt.*

Helfertův hlavní hudebně výchovný spis, *Základy hudební výchovy*, přichází právě včas. Je vzorně vědecky fundován, ale hlavně vnáší světlo do řady problémů, které jsou ještě dnes — ba právě dnes — aktuální a nevyřešené. Tak hned I. kapitola, která řeší otázku hudebnosti, vyvrací mylné názory na systém a výuku hudební výchovy na nehuděbních školách. Je třeba rozvíjet *receptivní* hudebnost, danou všem lidem bez rozdílu, zálibu v hudbě i potřebu slyšet hudbu. Nestačí tedy pouze cvičit hudební sluch, hudební představivost pouhým „zpěvem“, ale je nutné vychovávat mládež harmonicky vzdělanou v celkovém estetickém názoru na hudbu, vychovávat nové obecenstvo našich koncertních síní, oper a baletních představení. To je možné jedině cílevědomou celkovou výchovou k hudbě. Právě dnes mají tyto Helfertovy názory neztenčený význam; vždyť tolik pocítujeme, jak málo zájmu o hudbu má naše nejmladší a mladá generace, jak právě u ní hudebnost rapidně upadá. Proto se — jako za dob Helfertových (spis byl dokončen 1929), tak i dnes — stále pocítuje nutnost *povinné a soustavné hudební výchovy* (II. kapitola) až do nejvyšších tříd všeobecně vzdělávacích škol. Historické a estetické vědomosti o hudbě patří ke všeobecnému vzdělání, právě tak jako vědomosti z ostatních výukových předmětů. Helfert žádá široce založenou hudební výchovu, která by sestávala ze zpěvu, intonace, rytmiky a elementární theorie. Je třeba, aby hudební výchova byla postavena na úrovni ostatním předmětům. Hudební výchova má být přednášena životně a názorně, tak aby povzbuzovala a tříbila hudebnost. Její účel budí hudební výchovný a vzdělávací. Vychovávat hudbou ke zbystrěné a koncentrované inteligenci, pomoci vytvářet mravní poměr naší mládeže k hudbě, naučit ji hudbě rozumět, ale i hudbu prociťt, budít lásku k hudbě v mladých lidech a vést je tak k poznání vyšších duchovních hodnot — to je hlavní smysl a cíl hudební výchovy na nehuděbních školách.

Podnětný spis *Vladimíra Helferta* vychází z popudu doc. dr. Boh. Štědroňe jako již páté znovu vydané dílo Helfertovo (předtím vyšlo: soubor statí *O Janáčkově, O Smetanovi, Tvůrčí rozvoj B. Smetany, Smetanovské kapitoly. Všechno red. B. Štědroň*). Kež by se uskutečnilo jednotné a soustavné vydání všech Helfertových prací, které svou methodickou ujasněností, mravní a vědeckou závažností a pravdivostí mají dnešku stále mnoho co říci.
Rudolf Pečman